

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ПОВЕРХНЕВОЇ ПЕРЕВІРКИ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Зайцев Данило Андрійович

курсантка Навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для
підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

Булдакова Анастасія Євгенівна

курсантка Навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для
підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

Науковий керівник: Поливанюк Василь Дмитрович

кандидат юридичних наук, доцент
професор кафедри тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

У сучасних умовах загострення ситуації на східних напрямках нашої держави, виникнення воєнного конфлікту ставлять перед Україною виклики, які безпосередньо впливають на всі сфери життя, включаючи правове регулювання здійснення безпосередніх перевірок транспортних засобів, при їх пересуванні із одного регіону в інший. Військовий стан не лише мобілізує оборонні та безпекові сили країни, але й суттєво модифікує правове поле щодо функціонування правоохоронних органів щодо здійснення пропускового режиму у транспортній системі. Однією з ключових аспектів у цьому контексті є поверхнева перевірка транспортних засобів, яка отримує специфічні риси в умовах воєнного стану.

24 лютого 2022 року Указом Президента України, який був затверджений Законом України № 2102-ІХ від 24.02.2022, по всій території України введено воєнний стан [1]. Цей Указ вніс свої корективи не тільки до сфер життя звичайних громадян, вони також не обійшли зміни у ланці законодавства яка регулює здійснення правоохоронної діяльності на всій території України.

Таким чином, із введенням воєнного стану на всій території України, поліцейські при несенні служби на блокпостах, віздах або виїздах з міст та населених пунктів та інших місць, крім ч. 5 ст. 34 Закону України «Про Національну Поліцію» щодо поверхневої перевірки речі/транспортного засобу, почали користуватися “Порядком перевірки документів в осіб, огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян під час забезпечення заходів правового режиму воєнного стану”, виданий Кабінетом Міністрів України ще у 2021 році [2]. В ньому розкривається механізм перевірки документів в осіб, огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян під час забезпечення заходів правового режиму воєнного стану.

Важливість аналізу правового регулювання поверхневої перевірки транспортних засобів в умовах воєнного стану стає відчутною через потенційні загрози терористичних актів, руху ворожих агентів та несанкціонованого розповсюдження зброї. Врахування цих аспектів дозволить розглянути необхідність вдосконалення юридичного механізму поверхневої перевірки та визначити ефективні засоби контролю.

Проаналізувавши відповідну літературу щодо здійснення поверхневої перевірки транспортних засобів поліцейськими ми можемо зазначити та виокремити наступні проблемні питання щодо їх здійснення, а саме:

- В умовах воєнного стану зростає рівень загрози для правоохоронців. Здійснення поверхневої перевірки може вести до небезпеки від реальних чи потенційних загроз, включаючи терористичні акти або напади.

- В умовах воєнного стану, коли приймаються екстрені заходи безпеки, існує ризик порушення основних прав та свобод громадян. Неправомірна поверхнева перевірка може вести до недоброзичливого ставлення до громадян, їх протестів, або навіть порушення їхньої особистої недоторканності [3, с. 282].

- Здійснення поверхневої перевірки може включати обробку конфіденційної інформації. Забезпечення захисту цієї інформації від несанкціонованого доступу та витоку стає критичною проблемою. Оскільки за вказаним вище Порядком, поліцейські при здійсненні вказаних превентивних заходів можуть також перевіряти телефони та іншу техніку на предмет незаконного інформування ворожих формувань оперативною інформацією щодо позицій наших військ тощо.

В умовах воєнного стану здійснення поверхневої перевірки транспортних засобів стає надзвичайно важливим елементом забезпечення національної безпеки. Однак із зазначеними вище викликами та проблемами, що стосуються безпосередньо правоохоронної діяльності під час воєнного стану, виникає необхідність удосконалення відповідного юридичного механізму та застосування ефективних заходів для забезпечення його раціональності та правомірності. Зокрема втілення наступних норм: забезпечення поліцейських високою професійною кваліфікацією та спеціалізованою підготовкою, розробка чітких та прозорих нормативів, що регулюють поверхневу перевірку транспортних засобів, застосування сучасних технологій у проведенні перевірок, розробка системи звітності та контролю за діями поліцейських під час поверхневої перевірки.

Список використаних джерел:

1. Закон України "Про правовий режим воєнного стану" від 19.10.2023 року № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>. (дата звернення - 01.12.2023)
2. Порядок перевірки документів в осіб, огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян під час забезпечення заходів правового режиму воєнного стану: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1456. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1456-2021-%D0%BF#Text>. (дата звернення - 01.12.2023).
3. Мельник, Т. М. "Поверхнева перевірка речі або транспортного засобу в умовах дії правового режиму воєнного стану" *Наукові заходи Юридичного факультету Західноукраїнського національного університету (2023)*: с. 281-283.
4. Покайчук В.Я., Поливанюк В.Д., Біліченко В.В. Поняття та загальні відомості особистої безпеки в підрозділах Національної поліції України. *Police activity in Ukraine and European countries: modern standards and unification options: Collective monograph*. Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2021. 590 p. С. 320 - 341